

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

КАФЕДРА ІНОЗЕМНИХ МОВ ТА ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Вченої ради

Навчально-наукового інституту
психології та соціального захисту

В. Карабин Василь КАРАБИН

" 02 " вересня 2020 р.

ОК 2.1.14 ОСНОВИ СИНХРОННОГО ПЕРЕКЛАДУ

ПРОГРАМА

навчальної вибіркової дисципліни

підготовки бакалавра

спеціальності: 035 Філологія

освітня програма: Переклад з англійської мови

Львів
2020 рік

Розробник програми:

Марія Іванченко, доцент кафедри іноземних мов та перекладознавства, канд. філол. наук

Рецензент: Тетяна Головач, доцент кафедри іноземних мов та культури фахового мовлення Львівського державного університету внутрішніх справ, кандидат філологічних наук, доцент

Програму рекомендовано кафедрою іноземних мов та перекладознавства

Протокол від “27” серпня 2020 року № 1

Начальник (завідувач) кафедри іноземних мов та перекладознавства

_____ Олег ТИЩЕНКО
(підпис) (ім'я та прізвище)

Схвалено Вченою радою навчально-наукового інституту психології та соціального захисту

Протокол від “02” вересня 2020 року № 1

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни “Основи синхронного перекладу” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 035 “Філологія”.

Основи послідовного перекладу є важливою дисципліною, знання якої необхідне всім бакалаврам, які вивчають іноземні мови, особливо майбутні перекладачі.

Кількість економічних, культурних, соціальних, наукових відносин на міжнародному рівні зростає з кожним роком. В контексті глобалізації всіх сфер суспільної і комерційної діяльності особливого значення набуває обмін інформацією на міжнародному рівні, що сприяє інтеграції країни у міжнародне міжкультурне суспільство, активізує її діяльність в глобальних економічних і політичних процесах, визначає представництво до участі у міжнародних форумах, конференціях, переговорах та інших заходах міжкультурного обміну. Відтак, виникає необхідність зробити інформацію, що передається в рамках живої комунікації на міжнародному рівні доступною тій цільовій аудиторії, на яку вона розрахована. Це підвищує рівень відповідальності перекладачів, які стають посередниками в обміні інформацією між різними країнами або окремими їх представниками, передаючи зміст першоджерела цільовій аудиторії в будь-якому куточку Світу. Необхідність адекватної і швидкої передачі інформації іншомовній аудиторії сприяє формуванню системи усного послідовного перекладу, як реалії сучасного міжкультурного суспільства.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є особливості синхронного перекладу на основі соціально-політичних, публіцистичних та економічних, технічних матеріалів, діалогів, а також навчальних аудіо- та відеоматеріалів.

Міждисциплінарні зв’язки: вивчення дисципліни «Основи синхронного перекладу» є складовою циклу соціогуманітарних дисциплін з підготовки за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавр напрямів підготовки “Філологія”. Вивчення дисципліни базується на знаннях, набутих студентами при вивченні навчальної дисциплін «Іноземна мова», «Переклад галузевої літератури», «Вступ до перекладознавства», «Основи послідовного перекладу» тощо.

Програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів та тем:**

Змістовний модуль 1. Simultaneous translation techniques.

Тема 1.1. Speech compression and compensation.

Тема 1.2. Concretization and generalization.

Тема 1.3. Concretization and generalization.

Тема 1.4. Whispering as training for simultaneous interpreting.

Змістовний модуль 2. Features of simultaneous translation. Simultaneous translation during events of different types.

Тема 2.1. Specific features of interpretation compared with translation.

Тема 2.2. Semantic aspects of interpretation.

Тема 2.3. Lexical and grammatical aspects of interpretation.

Тема 2.4. Conference interpretation during meetings and negotiations.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Основи синхронного перекладу» є підготовка усних перекладачів (тлумачів), які володіють навичками професійного синхронного перекладу та перекладацького скоропису. Вивчення даної дисципліни передбачає формування у студентів фахової перекладацької та професійно-орієнтованої міжкультурної комунікативної компетенції, підґрунтям яких є сформовані протягом попередніх років навчання україномовна та іншомовна (перша іноземна мова) комунікативні компетенції.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Основи синхронного перекладу» є:

- навчити майбутнього фахівця вільно орієнтуватися в сучасному інформаційному потоці з метою удосконалення іншомовних умінь і навичок;
- удосконалити комунікативні уміння й навички володіння іноземною мовою при здійсненні усного синхронного перекладу на різні теми;
- навчити володіти універсальним перекладацьким скорописом;
- практикувати сприйняття та розуміння усного повідомлення;
- здійснювати антиципацію структурної та смислової сторони тексту;
- сегментувати текст оригіналу для його подальшого кодування мовою перекладу;
- реферувати (усно та письмово) оригінальні тексти зі сфери офіційно-ділового та наукового стилів;
- здійснювати адекватний переклад з іноземної мови на українську та навпаки текстів;
- навчити здійснювати синхронний переклад у стилістичній і прагматичній відповідності до вихідного тексту;
- підготувати майбутнього фахівця до наукової діяльності, продовження освіти.

1.3. Програмні результати навчання:

- знати основні підходи до синхронного перекладу;
- знати засади перекладу міжмовної і міжкультурної комунікації;
- знати основи професійної етики і морального коду перекладачів;

- знати типи контекстів у синхронному перекладі;
- знати поняття семантичної надлишковості в синхронному перекладі;
- вміти застосовувати теоретичні знання у практиці синхронного перекладу;
- долати психологічні та екстралінгвістичні проблеми і труднощі, пов'язані із практикою перекладу;
- проводити смисловий аналіз вихідного повідомлення;
- розрізняти тексти за стилями, жанрами, типами, композиційно-мовленнєвими формами;
- володіти універсальним перекладацьким скорописом;
- сприймати та розуміти усне повідомлення;
- здійснювати антиципацію структурної та смислової сторони тексту;
- сегментувати текст оригіналу для його подальшого кодування мовою перекладу;
- обирати загальний механізм перекладу;
- обирати еквіваленти на різних рівнях (синтаксис, лексика);
- здійснювати синхронний переклад у стилістичній і прагматичній відповідності до вихідного тексту;
- застосовувати методику переведення сприйнятого на слух усного повідомлення у «внутрішню мову» перекладача (слухача) шляхом пошуку та відбору синонімічних лексичних, морфологічних та синтаксичних одиниць;
- володіти умінням швидко знаходити оптимальний варіант відтворення сприйнятих та переведених у «внутрішню мову» мовленнєвих одиниць мовою перекладу (уміння застосовувати перекладацькі трансформації в усному перекладі);
- застосовувати спеціальні екстралінгвістичні навички, необхідні для здійснення професійного усного перекладу (уміння запам'ятовувати текст, уміння застосовувати методику універсального перекладацького скоропису (УПС), уміння користуватися сучасними технічними засобами для здійснення усного послідовного перекладу);
- користуватися сучасними загальними та галузевими (двомовними та тлумачними) традиційними та електронними словниками;
- укладати власні глосарії галузевої термінологічної лексики та інших важких для запам'ятовування та перекладу лексичних одиниць.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

SIMULTANEOUS TRANSLATION TECHNIQUES.

Тема 1.1. Speech compression and compensation.

Speech compression, seeks to reduce the number of bits required to store or transmit the image with either no loss or an acceptable level of loss or distortion. A number of different techniques have been proposed, including prediction or coding in the (spatial) frequency domain. The most successful techniques typically combine several basic methods. Very sophisticated methods have been developed for digital cameras and digital video discs (DVD).

Тема 1.2. Concretization and generalization.

Concretization of concepts as a method of translation causes difficulties if it is not clear from the context what kind of concept is being discussed. It is easier to find a way out if the generic concept includes two or three species concepts. Expansion, or generalization, - replacement of the unit of the original language with a narrower meaning by the unit of the target language with a wider meaning.

This is the reverse of the concretization of concepts: we are talking about the transition from a specific concept to a generic one.

Тема 1.3. Self-learning of interpreters.

Traditional approaches to assessment and self-assessment mainly relying on the teacher as a higher authority are revisited by less conformist tendencies which advocate more active participation of students who should be expected to make a judgement themselves, obviously being provided with meta-cognitive tools or guides.

Тема 1.4. Whispering as training for simultaneous interpreting.

In this form of simultaneous interpretation the interpreter whispers the interpretation in the ear of one or two individuals. Whispered interpretation only works in certain specific situations, since the interpreter's voice may disturb other participants and, depending on the seating arrangement, the interpreter may be too far from the speaker to be able to hear them properly. No equipment is required but, depending on the duration of the meeting, two or more interpreters may need to take turns.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

FEATURES OF SIMULTANEOUS TRANSLATION. SIMULTANEOUS TRANSLATION DURING EVENTS OF DIFFERENT TYPES.

Тема 2.1. Specific features of interpretation compared with translation.

Interpreting and translation are two closely related linguistic disciplines. Yet they are rarely performed by the same people. The difference in skills, training, aptitude and even language knowledge are so substantial that few people can do both successfully on a professional level.

On the surface, the difference between interpreting and translation is only the difference in the medium: the interpreter translates orally, while a translator interprets written text. Both interpreting and translation presuppose a certain love of language and deep knowledge of more than one language.

Тема 2.2. Semantic aspects of interpretation.

Semantic aspects of consecutive interpretation. Semantic structure of oral communication and its main components (pragmatic, deictic, modal and evaluative components). The role of the main components of the oral message and thematic and rhematic components in the process of adequate reproduction of the content of the oral message in translation. Reproduction of the evaluation component in oral translation.

Тема 2.3. Lexical and grammatical aspects of interpretation.

Lexical aspects of interpretation. Lexical difficulties that arise in the consistent translation of the text "by ear": keywords, industry terms (subject field words), proper names and titles, numerals, abbreviations, acronyms, non-equivalent vocabulary - national and cultural realities, deceptive lexical units, "false friends" of the translator, paronyms, pseudo-internationalisms, etc.). Features of reproduction of established phrases (clichés), phraseological units, emotionally colored vocabulary, elements of humor, etc.

Тема 2.4. Conference interpretation during meetings and negotiations.

Conference interpretation is sometimes referred to as *Simultaneous Interpretation* (SI) or even Simultaneous Translation because simultaneous is a common mode of conference interpreting at events. Simultaneous interpretation can be done without equipment for a single listener (often called 'whisper interpreting') but most often uses specialized technology and equipment to allow professional interpreters to listen to one language as they convey the message in another language at the same time to a group of listeners, enabling seamless communication.

3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. **Переклад англomовної юридичної літератури:** посіб. для студ. / за ред.: Л.М. Черноватого та В. І. Карабана. - 4-те вид., випр. і доп. - Вінниця : Нова Книга, 2017. - 280 с.

2. **Ольховська А.С.** Синхронний переклад у суспільно-політичній сфері : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів за спеціальністю

«Переклад» (англійська мова). – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2014. – 156с.
<https://www.univer.kharkov.ua › news › Olhovska>.

3. **Максімов С.Є.** Усний двосторонній переклад (англійська та українська мови). Теорія та практика усного двостороннього перекладу для студентів факультету перекладачів та факультету заочного та вечірнього навчання (+ 2 компакт-диски) / С.Є. Максимов// : Навч. пос. [5-е вид., виправлене та доповнене]. – К. : Ленвіт, 2015 – 416 с. <catalog.library.tnpu.edu.ua › DocDescription>.

4. **Швачко С.О.** Проблеми синхронного перекладу. – Навч. посібник. – Вінниця: Вид-во «Фоліант», 2004. – 112 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua › handle>

Допоміжна

1. **Дорда, С. В.** English for Business Communication = Англійська мова для ділового спілкування : навч. посіб. - Суми : Університет. кн., 2019. - 152 с.

2. **Іванченко М.Ю.** Навчальний посібник «Переклад англійської мови літератури: охорона праці». – Львів 218. – 130с.

3. **Іванченко М.Ю., Мукан Н.В., Зінько Р.В., Горбай О.З., Балацька Л.П.** Технічний переклад: безпека при русі та обслуговуванні автомобіля. Навчальний посібник. – Львів 2019. – 175 с.

4. **Кулезньова С. С.** Усний двосторонній переклад. Метод вказівки до виконання домашньої контрольної роботи. Ч. I. Київ НТТУ, 2012. 80 с.

5. **Максімов С.Є.** Практичний курс перекладу (англійська та українська мови). Теорія та практика перекладацького аналізу тексту для студентів факультету перекладачів та факультету заочного та вечірнього навчання: / С.Є.Максимов – Навч. посібник. – К.: Ленвіт, 2012. – 203 с. <fif.mdu.edu.ua › wp-content › uploads › 2019/01>

6. **Нестеренко Н.М., Лисенюк К.В.** A Course in Interpreting and Translation. / Н.М.Нестеренко, К.В. Лисенюк — Вінниця: Нова Книга 2006 — 240 с. <https://issuu.com › novaknyha › docs › issuu>

7. **Ребрій О.В.** Основи перекладацького скоропису / О.В. Ребрій [Ред.Л.М. Черноватий, В.І. Карабан]. – Вінниця: Нова Книга, 2012 – 152 с. <https://books.google.com.ua/books?id=gwToCQ>

8. **Turchyn, D.** English for International Relations = Англійська мова для міжнародних відносин : textbook / D. Turchyn. - 3-rd edition. - Vinnytsia : Nova Knyha, 2018. - 256 p.

9. **Zhulavska, O. O.** Interpretation Techniques with the Content Module: Translation in Economic and Business Spheres [Електронний ресурс] : lecture notes for the students of specialty 035 "Philology" of full- and part-time courses of study / O. O. Zhulavska, V. S. Kulish. - Sumy : Sumy State University, 2019. - 73 p.

Інформаційні ресурси.

1. Журнал «Філологічні трактати». – 2009 - 2019.
<http://tractatus.sumdu.edu.ua/>

2. Taylor-Bouladon Valerie. Conference Interpreting / Valerie Taylor-Bouladon
<https://www.amazon.com> > Conference- Interpreti..

4. КРИТЕРІЇ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ ТА ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

При оцінюванні результатів навчання здобувачів освіти потрібно керуватися такими критеріями успішності навчання:

Бали	Оцінка	Критерії оцінювання
91–100	Відмінно	<p>Здобувач демонструє повні й вичерпні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях.</p> <p>Вміє реалізувати теоретичні положення дисципліни при розв'язуванні практичних завдань, може аналізувати і співставляти навчальний матеріал з даної та суміжних дисциплін. Знає сучасні технології та методи рішення прикладних завдань з дисципліни.</p> <p>За час навчання при проведенні лабораторних занять, виконанні курсової роботи проявив вміння самостійно вирішувати поставлені завдання, активно включатись в дискусії, може відстоювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються.</p> <p>Зменшення 100-бальної оцінки може бути пов'язане з недостатнім розкриттям питань, що стосується дисципліни яка вивчається, але виходить за рамки об'єму матеріалу передбаченого робочою програмою, або здобувач проявляє невпевненість в тлумаченні теоретичних положень чи рішенні складних практичних завдань.</p>
81–90	Добре	<p>Здобувач демонструє добрі та вичерпні знання, володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на основі здобутих знань аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при рішенні практичних завдань, проте допускає окремі неточності. Вміє</p>

Бали	Оцінка	Критерії оцінювання
		<p>самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною. Знає сучасні технології та методи рішення практичних завдань з дисципліни.</p> <p>За час навчання при проведенні лабораторних занять, виконанні курсової роботи та поясненні прийнятих рішень, дає вичерпні пояснення.</p>
71–80	Добре	<p>Здобувач в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідають робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та використовує для рішення характерних/типових прикладних завдань з дисципліни.</p> <p>Вміє пояснити основні положення виконаних завдань та давати правильні відповіді про зміну результату при заданій зміні вихідних параметрів. Помилки у відповідях / рішеннях / розрахунках не є системними.</p> <p>Розуміє основні положення, що мають визначальне значення для лабораторних занять, виконанні курсової роботи в межах дисципліни.</p>
61–70	Задовільно	<p>Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постановку стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень.</p> <p>Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати завдання подібні тим, що розглядалися на заняттях, проте допускає значну кількість неточностей і помилок, усунути які здатен лише за допомогою викладача.</p>
51–60	Задовільно	<p>Здобувач володіє певними знаннями та основними положеннями, передбаченими робочою програмою дисципліни, на мінімально допустимому рівні для подальшого засвоєння результатів навчання в рамках освітньої програми. З використанням основних теоретичних положень здобувач з труднощами пояснює правила вирішення практичних завдань дисципліни.</p> <p>Виконання лабораторних завдань, курсової роботи значно формалізовано: є відповідність алгоритму, проте відсутнє глибоке розуміння самої роботи.</p>
35–50	Незадовільно	<p>Здобувач може відтворити окремі фрагменти знань з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни здобувач виконав, працював він пасивно, його відповіді під час</p>

Бали	Оцінка	Критерії оцінювання
		лабораторних робіт та результати поточного контролю в більшості є невірними та/або необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у здобувача відсутні, що створює перепони для подальшого засвоєння результатів навчання в рамках освітньої програми.
0–34	Незадовільно	Здобувач повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його відповіді під час лабораторних робіт та результати поточного контролю є невірними та/або необґрунтованими. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними.

Формою підсумкового контролю залік.

5.ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Під час вивчення дисципліни передбачено індивідуальний поточний контроль, контроль за виконанням самостійної та індивідуальної роботи, індивідуальний підсумковий контроль у формі заліку.

Поточний контроль здійснюється у формі виконання тестових завдань на базі платформи віртуального навчального середовища.

Під час консультацій викладач здійснює контроль за самостійною роботою здобувачів освіти.

Індивідуальний підсумковий контроль здійснюється у формі заліку.

Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали оцінювання. Оцінка із 100-бальної шкали в національну переводиться відповідно до діючого положення про освітній процес (91–100 – «відмінно», 71–90 – «добре», 51–70 – «задовільно», менше 51 – «незадовільно»).